I чужому научайтесь,
Свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюз: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXIV. Ч. 78. TWO SECTIONS (SECTION 1) ДЖЕРЗІ СИТІ І НЮ ЙОРК, СУБОТА, 29-го КВІТНЯ (APRIL) 1967 No. 78. VOL. LXXIV.

Христос Воскрес — Воістину Воскрес!

ХТО УВІРУЄ В НЬОГО, НЕ ЗАГИНЕ, А МАТИМЕ ЖИТТЯ ВІЧНЕ

З ВЕЛИКОДНЬОГО АРХИПАСТИРСЬКОГО ПОСЛАН ПРЕОСВЯЩЕННОГО АНДРІЯ КУЩАКА, ЄПИСКОПА УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ В АМЕРИЦІ, КАНАДІ, АНГЛІЇ, АРГЕНТИНІ, ЕВРОПІ И УСІХ КРАЇНАХ РОЗСЕЛЕННЯ УКРАЇНЦІВ

Цього року, як і кожного року, знову ми святкуємо радісне свято Воскресення Христового. Ранком Сам Господь благословив жонам-мироносицям з'явитися до гробу, і вони, прибувши до гробу, побачили Ангела, який їм сказа: „... знаю, що ви шукаєте Ісуса розп'ятого. Нема Його тут, Він воскрес... І підіть хутко і скажіть ученикам Його, що Він воскрес із мертвих". І одійшовши хутко від гроба зо страхом і радістю великою, побігли сповістити учеників Його. Як же йшли вони, ось Ісус стрів їх і сказав: „Радуйтесь!... підіть, дайте знати братам Моїм, щоб вони йшли в Галилею, і там мене побачать". (Мат. 28:2-10).

Першу вістку про Воскресення Господнє апостоли прийняли як нібито вигадку жон-мироносиць, які в поспіху, вернувшись, розповіли, що вони бачили й чули при гробі Господньому. „І явились перед ними ніби вигадка слова їх, і не поняли їм віри" (Лук. 24:11). Хоч важко було їм погодитись з правдою про закінчення земного життя Ісуса Христа, що з Ним вони були роками й дивились на Нього як на свого провідника, учителя, лікаря, який стільки добра зробив для бідних і нещасних, що навіть бачили Голготу здалека та Його, розп'ятого на хресті, і нараз несподівано, мов блискавка, рознеслась перша вістка про Воскресення з мертвих людини, вістка про Воскресення Господнє. Ця вістка струмом електричним пройшла по них, зроджуючи ґрунтовну зміну в їх наставлені до Христа, Його науки та Його Божества.

Зраділи ученики, побачивши свого воскреслого Учителя і Господа (Іо. 20:20). І ми, дорогі Отці, Брати й Сестри, радіємо пасхальною радістю, прославляємо Господа в церковних піснопіннях, повних високої християнської глибини і мудрости, і з любов'ю вітаємо один одного невмирущими словами: „Христос Воскрес! Воістину Воскрес!".

Воскресення Господнє є подією, яку людина різно сприймає в своєму житті. Пам'ятаючи, що з Христом зв'язані інші події, як: створення людини, перебіг її історії, відродження і спасіння, перемога над злом і смертю, відкриття волі Творця, любови і правоти та справедливости, а також Його Всемогутности, — людина з найбільшою радістю славить Христа і з найбільшим захопленням виголошує слова: Слава Воскреслому Спасителеві! Слава Його Світлому Воскресенню!

Воскресіння Христове є запорукою другого життя у царстві Духа Святого. Як сонце весняне скріплює і дає життя насінню, посіяному в землю, і всій природі земній, надаючи їй сили до розвою і розквіту, так і Воскресіння Христове підсилює нас у прагненні вічности і в намаганні скерувати наше життя на шлях Христового вчення про царство Боже, про царство миру і любови. Важкий і тернистий цей шлях! Але його полегшує нам ідея вічности, що її приніс на землю Христос. Бог зійшов на землю в образі людини, щоб образ цей зробити правдивим. Як Боголюдина, Він Своїм Світлим Воскресенням із мертвих переміг зло, переміг смерть і відкрив шлях до вічного життя. Хто вірує в Нього, не загине, а матиме життя вічне.

Віруючи в силу Воскресіння, „щоб розуміти Його і силу Воскресіння Його" (Фил 3:10), ми віримо в силу перемоги над злом і, найголовніше, в силу, якою ми сповнюємо себе, усвідомлюючи, що Христос присутній у нашому щоденному житті. Він завжди з нами! Ця сила скріплює сили наших чеснот. Це наша духовна зброя, якою ми легше усуваємо перешкоди на шляху нашого духовного й фізичного життя. Ісус Христос, безмежна Любов, перебуває з усіма, хто вірує в Нього, „в усі дні до кінця світу" (Мат. 28:20).

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

Дано в місті Ню Йорку
Великдень 1967 Б. Р.

† Андрій

В Ємені арештували 4-ох урядовців американської місії

Каїро. — В місті Таїз в арабській середньо-східній державі Ємені місцеві власті арештували 4-ох урядовців американської допомогової місії, закинувши їм ведення „саботажної акції". Єменський уряд, який насправді є маріонетковим урядом Єгипту та спирається на 70.000 приявного в Ємені єгипетського війська, твердить, що американська місія сприяла терористичній і саботажній акції єменських роялістів, а одна арабська газета просто закинула одному з американських урядовців, що це він вистрілив базуку в сторону складу амуніції у Таїзі, щоб знищити ціле те місто. Єменський уряд відмовився — згідно з твердженням єгипетської преси — від дальшої допомоги збоку Америки, яка, зрештою, була невеликою, бо становила в минулому році 2,400.000 дол. Ця ж єгипетська преса твердить, що ЗДА зголосили ультимат єменському урядові, що коли Ємен не звільнить до 24-ох годин арештованих американських урядовців, то ЗДА зірвуть з Єменом дипломатичні взаємини. З американського боку заперечують цій вістці, але признають, що відносини між ЗДА і Єменом сильно напружені.

НАСТУПНИЦЯ ПРЕСТОЛУ В ГОЛЛЯНДІЇ ПОРОДИЛА СИНА

Гааґа. — Голляндська наступниця престолу, 29-річна велика княжна Беатрікс, народила вночі 27 квітня ц. р. сина. Вона вийшла заміж 10 березня мин. року за німецького аристократа, який служив в німецькій армії під час останньої світової війни і тому те подружжя голляндське громадянство прийняло холодно. Цей настрій зміниться тепер, коли настала загальна радість, що за останніх 83 роки вперше претендентом до престолу буде мужчина. Королева Юліяна має доньки, а перед тим правала в Голяндії королева Вільгельміна. На вістку про народини віддано в Гаазі 101 гарматній стріл та почали бити всі дзвони.

Т. ДМИТРЕНКО

ХРИСТОС ВОСКРЕС! ЗЕМЛЯ РАДІЄ

Христос Воскрес! Земля радіє,
Зелений килим прибира;
І сонечко тепліше гріє,
І птичка радісно співа.
Наспіла Воскресіння Днина —
Радіє старець і дитина:
Христос Воскрес!

Христос Воскрес! Радіймо нині,
Бо світ Великодня діждав:
Ісус, що був у домовині,
Своєю смертю смерть здолав.
І сонцем істини та волі
Засяв над пітьмою неволі:
Христос Воскрес!

Христос Воскрес! Нехай же линє
З уст наших пісня та свята
И молитва щира кожну днину
За Матір, зняту із хреста,
Щоби Христа, Господь Спасіння,
Післав для неї Воскресіння:
Христос Воскрес!

Христос Воскрес! Просімо ж Його,
Щоби святий любови жар,
Яким горів для люду свого,
Дав нам як свій небесний дар:
А тріснє кута домовина —
И воскресне Мати-Україна!
Христос Воскрес!

ПОШИРЕНА ОРГАНІЗАЦІЙНА КОМІСІЯ ДЛЯ СКВУ ВІДБУЛА НАРАДИ

Ню Йорк. — У четвер, 27-го квітня ввечері, тут у приміщенні Наукового Т-ва ім. Шевченка відбулися чергові наради Організаційної Комісії Підготовного Комітету Пан-Американської Української Конференції для Світового Конгресу Вільних Українців. Це були перші наради поширеної Організаційної Комісії з участю понад 30 осіб, що практично репрезентували всі українські угруповання, за винятком, очевидно, комуністів.

Організаційну Комісію при УККА в Ню Йорку і Програмову Комісію при Комітеті Українців Канади в Вінніпеґу, які разом творять Підготовний Комітет для СКВУ, поширено рішенням на останніх нарадах Президії ПАУК і Підготовного Комітету в Вінніпеґу в той спосіб, що кожна крайова організація, що працює в системі КУК в Канаді і в системі УККА в ЗДА, має право мати свого представника в Канаді в Програмовій Комісії і в ЗДА в Організаційній Комісії. Обидві Комісії мають право включати в свій склад також осіб з інших теренів, але на персональній базі, а не організаційного представництва. Не зважаючи на участь в нарадах багатьох осіб та на факт, що велика більшість з них взяли участь у таких нарадах вперше і тільки загально були поінформовані про дотеперішній перебіг і теперішній стан підготови СКВУ, вже скликаного на половину листопада цього року, наради мали дуже діловий характер і за три години вичерпано їх порядок, на якому були такі важливі справи, як проєкт програми СКВУ, створення цілого ряду підкомісій і подібне.

Нарадами проводив голова Комісії та екзекутивний віце-президент УККА Иосип Лисогір. В дебатах ніхто з дискутантів не квестіонував не тільки потреби СКВУ, але й його відбуття в означеному часі, висловлюючи тільки думки і побажання, щоб цей Конгрес відбувся якнайкраще та щоб він приніс найбільшу користь як для українських громад у вільному світі, так і для визвольних змагань українського народу. Рішальною у всіх цих відношеннях буде скликана на кінець наступного тижня пленарна нарада Підготовного Комітету в Торонті, що має вже остаточно схвалити програму СКВУ та всі подробиці, зв'язані з його підготовою, що ввійде в свою останню стадію. На нарадах Комісії приділено відповідну увагу обставині, що СКВУ відбудеться в 50-річчя Української Національної Революції та відновлення Української Державности, справам фінансів для СКВУ, публікацій з цієї нагоди та ін. Відносно створення підкомісій, доручено двом членам Комісії, д-рові Б. Гнатюкові і мгрові Ів. Базаркові, приготовити проєкт їхнього складу на чергові наради.

У В'єтнамі буде нове 48-годинне перемир'я

Сайгон. — Так званий Фронт Національного Визволення, який є політичною верхівкою комуністичних повстанців у Південному В'єтнамі, себто в'єтконг, проголосив через свою підпільну радіостацію, що комуністи припинять 23 травня вранці всякі бої на 48 годин. Це будуть роковини народин Будди, святковані буддистами у всьому світі. Комуністична заява нічого не сказала про пропозицію південного-в'єтнамського уряду з 8 квітня ц. р. в цій самій справі, але насправді це позитивна відповідь на ту пропозицію. З американських керівних кол перестерігають проти надій, що те нове перемир'я започаткує взагалі замирення у В'єтнамі, дармащо тайна дипломатія напевне використає нагоду для дальших своїх закулісових заходів. Тим часом бої у В'єтнамі продовжуються — однаково на землі в Південному В'єтнамі, як летунські атаки над Північним В'єтнамом. Втрати американського летунства дійшли до 520 бомбовиків. Бомбардовано склади газоліни й інші об'єкти в найближчій околиці Гайфонґу та Ганою. — В тому самому часі президент Джансон перевів у Білому Домі нараду з головним командантом збройних сил ЗДА у В'єтнамі генералом Вестморлендом.

Грецький король співпрацює з новим режимом — уряд заповідає реформи

Атени. — Грецький король Константин головував на засіданні ради міністрів, покликаній після переведення перевороту військовиками. У своїй короткій промові, що її негайно оприлюднено, король не заявив виразно своєї згоди й підтримки новому режимові, але сам факт його головування на раді міністрів прийнято за доказ, що він погодився з доконаним фактом, зрозумівши, що його одвертий спротив довів би до скинення його з престолу чи до нової громадянської війни. Король, звернувшись до нового прем'єра Константина Колляса, висловив бажання, щоб Греція як мога швидше вернулась до парляментарної системи. Прем'єр Колляс, кол. прокуратор у грецькому Найвищому Суді, заповів широкі соціяльно-економічні реформи. Багатьох в'язнів звільнено, але ув'язненого професора Андреаса Папандреу, члена розв'язаного парляменту й сина кол. прем'єра та голови найбільшої Центральної партії Георґа Папандреу, судитимуть за державну зраду. Керівник військового перевороту, полк. Георґ Пападопульос, твердив на пресовій конференції, що військо було примушене рятувати державу він анархії, в яку штовхали її політичні партії. Лідера грецької комуністичної партії Маноліса Глезоса засуджено на смерть за державну зраду.

Прем'єр Пірсон відкрив в Монтреалі Виставку „Експо 67"

Монтреал. — 27-го квітня канадійський прем'єр Лестер Б. Пірсон в присутності 7,000 гостей засвітив смолоскип, відкриваючи Світову Канадійську Виставку, так звану ЕКспо 67". Прем'єр заявив, що ця Виставка, яка коштує $750 мільйонів, є пам'ятником людині". Прем'єр Пірсон сказав: „Ми є свідками сьогодні здійснення одного з найсміліших актів віри в канадійські смілйвість та здібність, які ніколи нікого не обманули". Прем'єр підкреслив, що ця Виставка буде свідком того, що „людський геній не знає природних меж і є універсальний". Виставка розташована на острові св. Олени на ріці Лаврентія. Виставка відкрита для публіки від 28-го квітня по 12 годин денно кожного дня в тижні. Після промови Пірсона недавно найменований генеральний губернатор Канади Роленд Міченер заявив, що ця „Світова Міжнародна Виставка відкрита для публіки". Після відкриття задзвонили дзвони у всіх церквах в Монтреалі, човна й кораблі на ріці випускали струми води, і піднеслися прапори 62-ох держав, які беруть участь у Виставці і мають свої павільйони.

„І РОЗРАДУЄТЬСЯ СЕРЦЕ НАШЕ, І РАДОСТИ НАШОЇ НІХТО НЕ ВІДБЕРЕ ВІД НАС"

З ВЕЛИКОДНЬОГО АРХИПАСТИРСЬКОГО ПОСЛАННЯ АРХИЄПИСКОПА ГРИГОРІЯ, ЗВЕРХНИКА УКРАЇНСЬКОЇ АВТОКЕФАЛЬНОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ НА ЧУЖИНІ

І пишемо і завжди говоримо про цю „радість вічну" — Воскресіння Христове, але повністю охопити й передати все те, що є у віруючому серці з приводу цієї радости, людський розум не в силі, бо це поза його межами, а належить до віри й чуття. Про цю радість неба й землі Пророк Давид виголосив ще до народження Спасителя, кажучи: „Нехай звеселиться небо і возрадується земля" (Пс. 96. 11), бо радів, що Він (Месія - Христос) не залишить душі його в пеклі і не дасть бачити зотління (Пс. 16. 10), цебто, вже тоді вірив у те, що пізніше сказав Христос Марфі: „Я є воскресіння й життя; хто вірує в Мене, то хоч і вмре, житиме" (Ів. 11. 25) і що „гріб Його буде прославлений" (Ісаїї 11. 10)...

Такої радости, якою наповнились серця Його послідовників після Воскресіння, вони ще ніколи не мали, їхня радість була така велика, що своєю глибиною могла рівнятись лише із смутком на Голгофі, під час похорону і після нього аж до Воскресіння.

Через десять днів після Воскресіння Христа апостоли, як найкращі свідки Його благовістя, чудес, Воскресіння, пішли по всьому світу з благовістям цієї радости вічної. Цінним документом про Воскресіння Христове є послання Ап Павла до коринтських християн під час його першої місійної подорожі і перебування в Ефесі в 57-му році. Цінне тим, що це писав колишній ворог і гонитель Христа і християн. В цьому посланні Ап. Павло, посилаючись на таких свідків Воскресіння як апостоли Петро та Яків, запевняє коринтян, що Воскресіння Христове є подія дійсна й історична. Ап. Павло розповідає ще й те, що він сам особисто бачив Христа біля Дамаску (Діян. 9. 1-22,), і тому з повним переконанням почав благовістити про Христа, кажучи: „Я передав вам найперше, що й прийняв, що Христос умер за наші гріхи по писанням, і що поховано Його, і що воскрес третього дня по писанням, і що явився Кифі, а опісля дванадцятьом. Після того явився більш п'ятисот братам разом, з котрих більше живуть і досі, інші ж і впокоїлись, після того явився Якову, а потім усім апостолам. На останок же всіх, мов якому недорідку, явився і мені. Я бо останній з апостолів, котрий недостоєн зватись апостолом, бо гонив Церкву Божу" (1 Кор 15. 3-9). Таке свідоцтво про Воскресіння Христове є не лише Ап. Павла, а і всіх апостолів і цілої першої Христової Церкви, що подано Св. Євангелистами (Мат. 28, Марк. 16, Лук. 24 й Ів. 20).

Отже, Воскресіння Христове це є найрадісніша подія неба й землі і всього світу видимого і невидимого, це найпереконливіший доказ остаточного свята правди Божої, перемоги над злом, перемоги над смертю. Щоб бути спільниками цього свята, ми повинні в цьому житті „розп'ястися з Христом" (Гал. 5, 24), бо каже Апостол: „Хіба не знаєте, що скільки нас у Христа Ісуса охрестилось, у смерть Його охрестилось" (Рим 6, 3), тому Христос повинен був умерти й воскреснути, щоб воскресити до життя вічного всіх віруючих у Нього.

Дружина Пилата вірила в Нього як Праведника (Мат. 27, 19). Поганин - сотник увірував, що Він був Син Божий (Марк. 15,39). Навіть Пилат вірив у Нього як Праведника (Мат. 27, 24.) Передання каже, що коли Пилат довідався про Воскресіння Господа, то сказав: „Ми воістину розп'яли Бога, і я за це засуджений навіки". Допускається, що Пилат після Воскресіння навіть бачив Христа. А Каїафи настільки жорстокі й засліплені, що й після розповіді вояків - сторожів при гробі про Воскресіння не скорились, а, навпаки, підкупили тих воїнів, щоб вони говорили, що ученики вкрали Його, коли вони спали. Таких первосвящеників - каїафів не бракує й сьогодні. Вони за срібняки продають Христа і руйнують Його святині — храми Божі, одержуючи за це, крім срібняків, ордени на груди. Нас же всіх благає Апостол: „Не ходіть у жодному ярмі з невірними, бо яке може бути сполучення праведности і беззаконня і яка спільність світла з темрявою? Яка ж згода Христа з дияволом, або яка часть вірного з невірним?" (2 Кор. 6. 14-15).

Тому ми, дорогі мої, з глибокою вірою у Воскресшого дотримуймось свого рідного Православія і простуймо цією святою дорогою з вірою, що Христос знову прийде й побачить нас, і возрадується серце наше і радости нашої ніхто не відбере від нас (Ів. 16. 22), бо буде „радість вічна".

ХРИСТОС ВОСКРЕС!
ВОІСТИНУ ВОСКРЕС!

Шикаґо, квітень 1967

† Архиєпископ ГРИГОРІЙ
Зверхник УАПЦ
на чужині.

Сенатська Комісія пропонує „цензуру" для сенатора Дадда

Вашингтон. — Сенатська Комісія в справах етичної поведінки 27-го квітня схвалила одноголосно нагану для сенатора демократа з Коннектикату Томаса Дж. Дадда, яку називається „цензурою". Коли повна Палата схвалить пропозицію Комісії, тоді сенатор Дадд мусітиме бути присутній на повному засіданні Сенату, і сенатори будуть його осуджувати за поведінку, що була „в незгоді" з прийнятими засадами моральної поведінки та принесла неславу Сенатові. Сенатор Дадд провинився тим, що зужив фонди, призначені на прийняттях в його пошану, та що подвійно казав собі виплатити кошти подорожі за цю саму подорож. Звіт про висліди праці Сенатської Комісії переслали до Департаменту Справедливости, який має вирішити, чи треба вести судову розправу проти сенатора Дадда. Діставши звіт Комісії, сенатор Дадд заявив, що він і надалі не почувається „до жадного злочину і має чисте сумління. Я надіюся відповісти на всі закиди в повному Сенаті. Буду чесно служити моєму стейтові, а виборці в 1970-му році будуть найліпшими суддями про мою поведінку".

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N.J. 07303

Нехай воскресне Бог!

У кого з нас не здригається душа, чиє серце не сповнюється містично-радісними почуваннями, слухаючи рік-річно під час великодніх відправ у церкві могутніх слів пісні: „Нехай воскресне Бог, і нехай розбіжаться вороги Його, і нехай біжать від лиця Його всі, що ненавидять Його...“

Бог воскрес із мертвих, смертю смерть подолав після того, як людина розп'яла Його на хресті за Його божественну Правду. Ясно, що не може людина вбити Бога, свого творця, не може вбити Його Правди, бо вони — вічні. Майже дві тисячі років, що минули від часу народження й опісля розп'яття та воскресіння Христа, дають на це стільки доказів, що вони могли б переконати, здавалося б, найбільшого недовірка. А тим часом завжди й завжди, знову й знову народжуються та виступають нові нерони, що повторюють злочин Голготи.

Україна, наша Батьківщина, може послужити прикладом одного і другого — новітньої Голготи і новітнього Воскресіння. Майже 50 років тому принесено в Україну на чужих багнетах заперечення Бога. Зліквідовано Українську Автокефальну Православну Церкву та її ієрархів із великомучеником Митрополитом Василем Липківським на чолі, знищено Українську Католицьку Церкву та її ієрархію; а первоєрарха Митрополита-Ісповідника Иосифа Сліпого протягом 18 років намагалися зламати судами, засудами і каторгою. Зруйновано безліч храмів Божих, жорстоко переслідувано кожного, хто визнавав Бога. А результат? Більшість листів, що надходять з України, починаються, як починалися десятки й сотні років тому, словами: „Слава Ісусу Христу!“, „Христос Рождається!“ чи „Христос Воскрес!“ У передвеликодньому чи передвеликодньому часі в своїх листах обкрадені, обідрані й голодні невільники совєтської рабовласницької імперії менше прохають хліба чи одягу, ніж грамофонних плит з колядами та гаїлками, із святочними Літургіями. А слухаючи цих плит чи закордонних радіопересилань, вони стають на колінах біля грамофону чи радіоприймача і моляться до народженого, розп'ятого і воскреслого Бога всупереч усім заборонам та переслідуванням збоку безбожницького окупантського режиму. У Києві і Львові, в Харкові і Дрогобичі, в Рівному. Хусті і в Чернівцях христять потайки дітей, прохають Божого благословення новоженці.

Народ наш вірить у Бога і Божу Правду, що їх заперечують, що їх знову й знову марно намагаються розп'ясти окупанти української землі. Чи можна в світлі таких фактів сумніватися, що воскресне Бог і розбіжаться вороги його!

Цього й побажаймо собі всі взаємно з нагоди цьогорічного Великодня.

Світлана — поличник Москви

Перша зустріч Світлани Аділуєвої-Сталіни з широкою публікою, якою насправді була її пресова конференція 26 ц. м. у Ню Йорку, потвердила, що ввесь світ, мабуть, включно з комуністичним, зразу же зрозумів втечу Світлани на Захід, як поличник червоній Москві. Цей поличник був би напевне куди сильніший і дскравіший, якби аранжери тієї пресової конференції і її керівники згори не випередили були так, щоб вона по змозі мала якнайменше політичного й антикомуністичного характеру та йшла по змозі якнайбільше по спільної... лінії, культурних і побутових лінії. На пресовій конференції допущено запити про книжку Світлани, місце її замешкання, майбутні пляни і подібні подробиці, але виелімінувано всі запити, що їх дали представники антикомуністичної чужомовної преси в ЗДА. Як уже повідомлено, керівники конференції не пред'явили Світлані запити представників „Свободи“ про те, чи знає вона про існування української самостійної держави в 1917-21 рр., про українську протикомуністичну партизанку, про голод в Україні в 1933 році, взагалі про національну проблему в СССР — бо це, очевидячки не було по нутру аранжерів.

Алеж втеча Світлани — це стовідсоткова політична подія, і годі було виминути „політикум“ з пресової конференції із Світланою Сталіною. Її признання, що в 1962 році вона потайки охристилась, — що за вину Сталіна треба винуватити „багато інших людей, які все ще є в Центральному Комітеті і в Політбюрі“, що за „жахливі речі, вбивання невинних людей відповідальними були і є партія, режим та ідеологія в цілості“, ствердження „страхітливого враження серед усіх інтелектуалів в Росії“, що його зробив суд над Синявським і Даніелем, заперечення можливості погодження релігії з комунізмом — всі ці заяви Світлани Сталіної, хоч які вони скупі, короткі і ближче не з'ясовані — були страшним поличником для Москви, для її всієї нинішньої верхівки, для всього совєтського режиму і всього комунізму.

Світлана Сталіна, — як політичний емігрант, це живий акт обвинувачення проти того режиму, що його символом був і є її кровожадний батько.

Якір Чорноморець

„ФЛЬОТІ ПІДНЕСТИ УКРАЇНСЬКИЙ ПРАПОР!“

Дня 29-го квітня 1918 р. піднесено український прапор на чорноморській фльоті. Минуло 49 років, а знаменні події великих днів, закарбовані у пам'яті кожного свідомого українця, збуджують думи - рефлексії.

Про життя чи смерть націй рішають, між іншим, її духові прикмети і фізична справність. Народи, що плекали такі чесноти, як хоробрість, відвага, дисципліна, замилування до небезпек і погорда до вигідного життя, уміли не тільки збудувати собі державу, але й її оборонити. Це є природний вияв зорганізованости здорової нації.

Одним з чинників, що давав силу й ріст націям, завжди було море. Воно завжди мало велике значення для державної, політичної і господарської могутности нації Море — зв'язок з цілим світом, і воно не тільки сприяє обміні цінностей, але й виховує кляcу людей — моряків, відважних і підприємливих, які цінять свободу і уважають, що найбільшим скарбом є незалежність і самостійність Батьківщини. Моряки завжди готові на смерть, і не один згинув у важкому здобуванні моря. Вони уважають плавбу за конечний і перший обов'язок, згідно з кличем: „Навігаре нецессе ест, вівере нон“ — „плавати конечно, жити ні“. Цим кличем користуються українські морські пластуни і пластунки, згуртовані в 10-му курені У.П. сеньйорів, 25-му курені ладу ст. пластунів „Чорноморці“ та в жіночому У.С.П „Чорноморські Хвилі“... Вони стали носіями плекання традицій Чорного моря, а вся українська молодь, згрупована в молодечих організаціях, відзначає цей день як важливий в українській історії.

Чорне море — „вікно у світ“ для України, було використовуване від найдавніших часів у взаєминах та війнах з іншими країнами. Маємо про це дані з часів княжої доби і пізніше, козацької. Перша вістка про українську фльоту появилась в 1492-му році: бій з татарами. Козацькі походи на Очаків у 1545-му, на Козлів у 1567-му, на Килію у 1602-му, на Варну у 1606-му на Кафу у 1614-му, на Царгород і Трапезунт у 1615-му на Кодак у 1635 і т. д. Були походи на озівське побережжя, і козацтво відіграло дуже важливу ролю ще у 1828 році. Запорізький полк виконував бойову службу на кораблях дунайської фльотилії, хоч не під українськими прапорами. Багато кораблів носило українські назви, наприклад „Гайдамака“, „Запорожець“, „Кубанець“, „Київ“, „Україна“...

Коли основи московської імперії стали розвалюватися, у 1905-му році українські морські старшини і матроси почали гуртуватися у підпільній організації „Кобзар“. Зараз же утворено ради. І так постала Чорноморська Генеральна Рада, українська рада Каспійської фльотилії, Український Революційний Клюб Балтійської Фльотилії, Українська Рада Амурської Фльотилії, Українська Рада Північного Льодового океану та Українська Рада Сибірської Фльотилії у Владивостоці. Вже у тому часі на деяких кораблях вивішено українські прапори.

Дня 23-го грудня 1917-го року утворено при Центральній Раді у Києві секретаріят морських справ, а 13 березня 1918 р. проголошено закон про українську державну фльоту.

У гарний сонячний день 29-го квітня 1918-го року, о год. 4-ій по пол. фляґманський корабель Чорноморської Фльоти „Юрій Побідоносець“ дав наказ: „Фльоті піднести український прапор“.

На кількох кораблях були вже червоні прапори, але їх зараз стягнено. На 150-ох бойових кораблях, що вишикувалися до небувалої паради, залунала команда: — „Стати до борту!“

— На прапор і гюйс — струнко!

— Український прапор піднести!

Під звуки сурм і свист підстаршин злетіли вгору синьожовті прапори. Українська Чорноморська Фльота заявила свою приналежність до Батьківщини, Самостійної Соборної України!

В склад Української Чорноморської Фльоти входили такі одиниці: 8 лінійних кораблів, 4 кружляки, 27 ескадрових міноносців, 17 підводних човнів, 6 канонірських човнів та на чолі з „Запорожцем“ і кількадесят сторожових катерів. Багато кораблів було в будові, майже на викінченні. Назви кораблів: „Воля“, „Гетьман Богдан Хмельницький“, „Св. Юрій Побідоносець“, „Гетьман Петро Дорошенко“, „Гетьман Петро Конашевич-Сагайдачний“, „Тарас Шевченко“, „Київ“, „Львів“, „Чигирин“, „Батурин“ та інші. Українські Державній Фльоті підлягала дивізія морської піхоти, в склад якої входили 1-ий Гуцульський Полк Морської Піхоти, 2-ий Полк Морської Піхоти, 3-ій Полк Морської Піхоти, зложений з моряків-добровольців Фльоти. У 1920-му році був утворений Дніпровський Фльотський Півекіпаж, що мав бронепотяг „Чорноморець“ для оборони Дніпрової Воєнної Фльотилії.

Вільна Україна, як природний союзник інших держав над Чорним морем, може бути запорукою миру не тільки для тих країн, але і для цілої Европи і Близького Сходу.

Наші серця тремтять на згадку про той день, про ясні і сильні моменти української історії, Ми складаємо поклін тим усім морякам, що віддали життя за Батьківщину у нерівній боротьбі. Ми підносимо горді чола вгору, бо велика в нас віра у невмирущість української нації, що одного дня, відновлена у боях і сильна, твердо стане на своїй землі, і тоді ще раз залунає наказ команди:

— „Фльоті піднести український прапор!“

А. Огел

99,99% ГОЛОСІВ

З року в рік комуністична преса оголошує, що у виборах до органів державної влади перемагає бльок комуністів і позапартійних. Але невідомим лишається, кого перемагає той бльок, з ким він бореться. А що другого конкурентного бльоку немає, то так і не відомо, яка і над ким то перемога.

Щоб трохи освітлити виборчу політику комуністичної диктатури, проаналізуємо голоси совєтської преси з приводу виборчої кампанії в СССР, що недавно відбувалась.

„Робітнича Газета“ з 12 березня ц. р. писала: „Нашим кандидатам у депутати чужа та фальш, яка поширена в буржуазному суспільстві, де напередодні голосування кандидат у депутати заграє з виборцями“.

Одначе „Робітнича Газета“ не запитує, чому ж той кандидат заграє з виборцями і що це загравання означає. Кожному бо ясно, що в так званому буржуазному суспільстві кандидат у депутати має конкурентів, з якими мусить боротись і виграти або програти. Чому мав би загравати з виборцями комуністичний кандидат, коли виборці не мають права поставити йому конкурента? Як міг би наш праотець Адам загравати, тобто здобувати собі жінку, яка йому до вподоби, коли, крім Єви, він не мав ніякого до вибору. Нонсенс було б казати, що Єва перемогла в конкуренції. Але комуністична диктатура з допомогою нечуваного в історії людства кривавого терору поставила себе над народом. Вона, і тільки вона, має право виставити для виборців свого кандидата, до того ж одного тільки на дану посаду, і в цих умовах не соромиться оголошувати про перемогу її кандидата у виборах.

Протягом усієї історії виборів під комуністичною диктатурою не було випадку, щоб у якісь із виборців висловився проти того чи іншого комуністичного кандидата. Невже всі п'ятдесят чи скільки там мільйонів виборців мають одну думку, завжди згоді з компартією? Звичайно, комуністична диктатура відповість: „так, проти нас ніхто не виступає“. Але треба доказів, що так може сказати або параноїк, або кримінальний злочинець. Нормальна людина не може цього сказати, бо ніхто тих виборців не питає про їх думку.

Та ж газета каже: „У нас існують інші принципи взаємин між виборцями й кандидатом.“ Тут газета оминає запитання, де ж той кандидат бореться, хто його виставив. Відомо бо, що виставляє кандидатів тільки партія, до того ж одного на дану посаду, навіть не двох, щоб не збудити в свідомості виборців нормального запитання: а чи не можна б, щоб із двох кандидатів одного виставляла партія, а другого ми, позапартійні, народ? То був би „буржуазний“ принцип — товчуть у голову виборцям. Назви „буржуазний“ досить, щоб припинити дискусію над тим, що ж краще для народу: буржуазний принцип кількох кандидатів чи комуністичний — одного. Хто б насмілився виголосити таку думку, пропав би безслідно в таборах смерти.

Газета, обминувши питання, де ж бореться кандидат, каже: „Виборці дають наказ своєму кандидатові в депутати і суворо стежать за тим, як його здійснює їхній обранець“.

Про те, що така заява є чистісінька демагогія, свідчить той факт, що за ввесь час існування комуністичної диктатури в совєтській пресі не було жадного голосу критики діяльности депутатів так званого „верховного совету“, наприклад, Косигіна, Підгорного, Брежнєва чи когось іншого.

У вільному світі критика діяльности президента чи будь-кого з обраних депутатів цілком вільна. Отож, у сучасній світовій практиці діють два принципи політичної влади: під владою демократії дозволена критика влади, дозволені вибори одного депутата з кількох кандидатів; під владою комуністичної диктатури компартія виставляє одного кандидата на дану посаду, отже фактично це є заперечення виборів, і якщо комуністична диктатура називає це виборами, то тут якась нелюдська логіка. Комуністична філософія мусить б пояснити, як можна вибирати, маючи один об'єкт для вибору. Адже нормальна людська логіка вимагає для виборчого акту щонайменше двох об'єктів. Звичайно, комуністична софістика твердить, що й при наявності одного кандидата можливі вибори, бо виборець може згодитись на цю кандидатуру або не згодитись. Але, в разі незгоди на виставленого від партії кандидата дався виборцеві, не має змоги вибрати когось іншого, інакше кажучи, виборець не має виборчого акту, отже вибори йому заборонено. Все, чого може добитися, коли він голосує лише за одного кандидата.

Газета „Радянська Україна“ з 12 березня ц.р. писала: „Радянські люди не вагаючись віддають свої голоси за тих, кому цілком довіряють. Підтримують покликаний бльок...“

Тут нагадаймо вам про вибори. Справді, чому ми „вибори“ зовсім не... Лише вибори виборцям і відділяти свої голоси, не вагаючись, у тих випадках, щоб із десятків мільйонів виборців хтось та завагався, і що з того вийшло.

Так, такі випадки були. Згадаємо перші вибори загальним таємним голосуванням в СССР. Це було 1937 року, згідно з новою конституцію (сталінською) 1936 року. Стаття в конституції про загальні таємні вибори не на жарт сполошила масового партійного діяча, що вже уявив себе здергованим. Бо хто ж подасть голос за невідомого й... сильного вчорашнього бандита, грабіжника. Ще ж бо ж не минуло й десятка літ з того часу, коли лунали гасла „рік буржуя“, „грабуй награбоване“ тощо. Ще живі ті, хто під тими гаслами провадили свою „народолюбну“ акцію. Тепер вони сиділи на м'яких бюрократичних кріслах як „пролетарська диктатура“. І раптом їх будуть бальотувати. Переполох був великий. Але сталінська кліка знала, що робить.

Мільйони виборців чекали на ті вибори з затаєною жагою помсти. Ми вам покажемо, думав майже кожний виборець, які ви нам бажані.

Проілюструємо ці перші таємні вибори. Автор цих рядків відбув їх типово для всіх тодішніх виборців.

Я прийшов на виборчу дільницю, підійшов до столу, де сидів призначений від влади наглядач, що відмічав у списку виборця й видавав виборчий список. Знайшов я в списку моє прізвище, він суворо й подразливо видивився на мене. Мене обійнула думка, що він не дасть мені списка. Але ось він уже тримає ясноблакитний аркушик у руці і щось там вичитує і нотує проти мого прізвища в списках виборців якісь цифри. Мене це занепокоїло. Що він має нотувати, коли таємні вибори? Я уявляв таємні вибори, коли беру список сам, роблю з ним таємно, що хочу, й кидаю до урни. А тут раптом він щось помічає. Глянув ще раз і список побачив, що якісь цифри вже наставлені і проти інших деяких прізвищ. Певна річ, що проти тих, хто вже голосував. Але що за цифри?

Звичайно, я йшов голосувати з категоричним наміром перекреслити ввесь список. Не діждете, щоб я вибирав ката свого народу. Але тепер я завагався, чи буде моє голосування дійсно таємне. Проти столу стоїть урна, отже наглядач бачить, що хто робить із списком. Але я дістаю список і йду до кабіни. Насамперед мушу оглянути, що він поміти на моєму бюлетені. Коли ставив цифри проти мого прізвища у себе, то певно ж поставив їх і на моєму бюлетені. Але ні... ...Дійсно, на бюлетені ніяких поміток, але цей номер був номер мого прізвища в спискові, тобто номер даного бюлетеня. Цей номер наглядач, видаючи виборцеві бюлетень, ставив у списку проти його прізвища. Таким чином, влада могла знати, хто як голосував, хто вкинув до урни список чистим, хто перекреслений...

...не віддати голос за ворогів моїх, мого народу, бо вони мене... ...пан чи пропав, вдруге не... ...перекреслив бюлетень і, згорнувши, кидаю в урну.

Голосування відбулося в неділю. В понеділок приходжу на роботу. В коридорі зустрічає директор установи й, не привітавшись, кричить: „А ви як голосували?“ — „Що значить як?“ — питаю, — „так, як і всі“. — „Так, як і всі?!“ — заскреготав зубами директор, круто... ...шов. От яке таємне голосування... Що ж тепер буде? Але, хіба тільки я, мільйони так голосували. Мабуть, таких я знайшов відповідь „так, як і всі“, коли директор не знайшов, що сказати.

Скупими словами проминула партія наслідки голосування: 99,99%. Ніякого тріюмфу не було. Але незабаром кривава диктатура почала виволікати тих, що...

(Закінчення на стор. 3-ій)

З НАШИХ БУДНІВ

ВЕЛИКОДНИЙ СПОМИН

Шановній пані Галі з Вовфало складаю в цьому місці щиру подяку за те, що обдарувала мене, якраз перед Великоднем, знаменитим, нею самою побаченим матеріялом, що з нього і родився цей нинішній фейлетончик. Такий дарунок вважаю за найкращу великодню писанку.

Село на Тернопільщині. Рік 1940-ий — перший Великдень за „визволителів з панського ярма“, що вспіли вже затиснути довкола шиї „визволених західніх братів“ нове ярмо — комуністичне. По воскресній Службі Божій та посвяченні пасок, народ не спішить додому, як завжди бувало, а слухняно йде на мітинг, що зараз має відбутися на цвинтарі. Отягаються, тобто не проявляючи великого ентузіязму, люди широким півколом обступили високу дзвіницю, що мала звернені на всі чотири сторони світу по три лукуваті отвори-вікна.

Осторонь, біля дзвіниці, постаєали представники влади — голова сільради і делегат з району, з нерозлучним портфелем під пахвою. Та ось до дзвіниці протискається третя урядова особа — дижурний сільради, Семко, гордий та щиний своїм суспільним званням колишній сільський бідняк.

На обличчях людей здивування, зацікавлення, глумливі посмішки...

— Ади, яких почестей дослужився наш Семко, — шептали молодиці. — Це ж він, либонь, перший відкриє мітинг, а там попросить до слова товариша з району.

Семко тим часом статечно з повагою видрапався по східцях на дзвіницю, вилізав горою з середнього отвору і, на превелике здивування народу, голосно проголосив: „Христос Воскрес!“ Потім підійшов до другої стіни, встромив голову в бічну куп... ...гукнув згори: „Христос Воскрес!“

Народ занімів. Збентежені представники влади заметушились, не знаючи, що робити. Делегат району виразно щось на вухо голові сільради, а той перелякано на обличчі, давав розпучливі знаки... ...до дзвіниці.

Врешті і наш Семко помітив, що тут щось не до ладу, бо ні з того, ні з сього перехилився через віконне і завершив з розпуки в голосі:

— Ой, людоньки! Ратуйте! Як же я звідси злізу?!

Внизу почувся сміх, регіт, кілька парубчаків кинулись знімати з дзвіниці представника сільської бідноти. Делегат району, вимахуючи портфелем, присікався до отетерілого голови сільради:

— Ну, а хто тобі не казав, що він — дурак? Нащо пустив його на цю башню?

На цьому великодний мітинг закінчився. Народ розходився з пасками, весело гуторячи, згадуючи добрим словом дижурного сільради.

— Го-го! Наш Семко — то філософ! — говорили люди. — Не такий то він дурний, як вигляває...

І к о.

Василь Сімович

ВЕЛИКДЕНЬ У ТАБОРІ ПОЛОНЕНИХ

Культурно-освітню й освідомну працю в таборі полонених українців у Фрайштадті (Горішня Австрія, недалеко Лінцу) почав „Союз Визволення України“ в листопаді 1914. р. Ішла вона серед невимовно важких обставин. Переможна російська армія залягла була всю Галичину. Серед полонених панував узагалі російський державний патріотизм. Щовечора в кожному бараку лунав царський гимн. Між воякам вдержувала царську дисципліну т. зв. підпрофесура, з роду українці, але ж просякнуті наскрізь духом „непереможної руської армії“. І т. зв. вольноопредєляющіися“, себто однорічні охотники, інтелігенти. росіяни й жиди з України, а то й „малороси“, здебільша, соціялісти, мали все повну губу російських патріотичних фраз.

А проте спрокволу робота наперед ішла. Т. зв. вечірні сходини призбирували день за днем щораз більше слухачів. Правда, не обходилося раз-у-раз без грубих лайок, нахабних виступів, прокламацій проти таборових робітників, прокламацій, що їх розвішували різні „патреоти“ по бічних і невидних місцях у бараках (здебільша — в відхідних місцях). Бувало й таке, що до викладового бараку сипалося каміння. Кинутий зручно крізь вікно великий камінь із заліза у одного бараку, тільки щастям не розвалив був голови викладачеві. Українським газетам, що виходили у Відні, мало хто вірив. Затє полонені цілими роями обступали карти воєнних фронтів, що висіли в бараці-читальні, й по своєму все роз'яснювали. Червона лінія, що нею був зазначений австро - російський фронт (аж десь під Краковом) викликувала різні міркування. Найбільше думок було таких, що ось-ось, мовляв, „наші“ заберуть Відень і тоді буде — мир. Полонений і нічого більше не хотів. Хай тільки прийде мир, а решта дурниця.

Найтяжча хвилина для праці в таборі це був — упадок Перемишля в березні 1915 р. А проте якось і ця подія минулася. Впертість, із якою він проводив працю „Союз“ у таборі, своє враження робила. Вона не зауважувалася, а ширшала. Полонені почали до неї звикати. Таборовий хор і оркестра з дня на день зростали. У таборовій школі збільшувалося з дня на день число учнів. Величезний барак, збудований на загальні читання, ледве вміщував людей на концертах.

А проте відчувалося відпір на кожному кроці. В революцію в Росії, в можливість утворення „Самостійної України“, та ще в такій концепції, в якій первісно прийшов „Союз Визволення України“, вірив мало хто. А проте виклади з історії України набирували й до 1.000 слухачів. Щораз цікавіші були дискусії на економічні й соціяльні теми.

Робота йшла.

Надходив Великдень 1915 р. Заповідався він гарно. Година була чудова.

Вже від яких двох місяців ми чекали з Відня приходу таборового пан-отця. І надзвичайно важко було для нас, щоб він прибув до нас іще до Великодня, щоб люди могли говіти. Але ж справа затяглася. о. Омеляна Гнідого, пароха Луки на Буковині, ще з початком війни захопили австрійські жандарми, і його чомусь не випускали з Талергофу, дарма, що „Союз“ робив усі можливі заходи, щоб його випустили. А нам хотілося власне мати о. Гнідого, відомого на Буковині українського патріота, одного з тих, що перед війною мав відвагу виступити проти всевладного тоді режиму М. Василька. Може, зате йому й попалось...

Перед Великоднем ми таки о. Омеляна діждались. А приїхав він саме на Великдень. В таборі — ціла облога. Ввесь читальняний найбільший барак у т. зв. другому таборі забитий битком людьми. З трудноцами до провізоричного вівтаря добираємося ми та австрійські таборові старшини.

Нарешті Великодня Служба. Полонені слухають дуже вважливо. І така, як у них і не така. Якась наче зрозуміліша. Бо — українська вимова церковних слів. Такого святкового настрою не доводилося давно бачити. Перед самим вівтарем здебільша старші люди. В очах сльози. А як уперше о. Омелян затяг „Христос воскрес“, в бараці склалося щось несамовите. Страшний рев розлягся по бараці. То ридали старші полонені. Їх діди, батьки, родини, думки були далеко-далеко на Україні. Від тих згадок і похотився плач по бараці. Те саме, коли о. Омелян сказав декілька щирих слів і згадав далеку Україну, що про нас усіх згадує, нас чекає, а й без нас сьогодні святкує. Та тільки, як він сказав, що через рік вони всі нас там певно вже побачать на веселій уже Україні, ледве повигоджувалися...

Як порозуміли тоді о слова „вольна Україна“ — тяжко було збагнути. Кожний по своєму. Міркую, що годі, на весну 1915 р. дуже це небагато зрозуміло їх так, як їх розумів о. Омелян...

Після відправи почалося „христосування“. Цей такий далекий і незрозумілий для нас, західних українців, звичай, аж тоді, в бараці на Великдень 1915 р. став нам зрозумілий. Забути ясних облич „дядьків“, що тиснулися, горнулися до тебе й розцілувалися — ніколи не можна. Розв'язувалися уста і тим підпрапорщикам, тяжким ворогам нашої таборової роботи. Здасться, вперше в таборі вони тоді забажали по українськоми...

Як-справді було весело в таборі, який чудовий був настрій, — й уявити собі не можна. До нас підходили ті, що кидали нам у спину лайки й глузували з української мови. Підходили, усміхалися і щиро-щиро розцілувалися.

У кожному бараку свято для себе. Про те вже подбали різні митці, здебільша жиди, що вміли все добитися дозволу в командатурі на прохід до міста. Викручуючи на свій лад німецькі слова, вони для своїх православних товаришів діставали й горілку, й яєчка, й ковбасу, і свіжий білий хліб (це ж було в 1915 р. — всього було у Фрайштадті доволі!). В кожному бараці — спів, радощі. Зайдеш — не пускають. Припрошуються і христосуються. І мусиш по три рази. Бо ти в гостині. А то — й образа і... гріх. Тут та там кинеш кілька слів бажань. Зараз і тобі бажають. Із щирого серця бажають. А бажання в усіх одне: хай уже на той рік кожний із нас святкує в себе дома. І хай та проклята війна пропаде!

В бараці „інтелігентів“ — окреме свято. Тут зібралися т. зв. вольноопредєляющіїся і за нашими старанням, народні вчителі, учні різних шкіл, кооператори. Заставлений стіл посередині. До...

(Продовження на стор. 3-ій)

Н. Бучацький

СТРАСНИЙ ТИЖДЕНЬ І ВОСКРЕСНА УТРЕНЯ В РІДНІЙ БУЧАЧЧИНІ

Ніколи не забуду я Страсного Тижня у рідній Бучаччині. Ми завжди учащали на Христопоклонну Відправу у Великодню Середу до церкви св. Миколая в Нагірянці. Там побожно били поклони і співали: „Хресту Твоєму поклоняємось, Владико". Ми не знали ані не відчували жадної втоми, весело верталися додому й клалися спати у тій дідовій хаті, що тепер лежить розбомблена. Ми звичайно ходили усі на „Божий Гріб" до св. Миколая і навколішках, побожно, поміж свічками, ішли до св. Гробу, щоб його поцілувати і зложити свою жертву і знов, навколішках верталися.

Ми з таким пієтизмом, з такою побожністю молилися і били поклони та сповідалися. Ніколи нам і не приходило на думку, що прийде та нещасна пора, коли нам, побожним людям Бучаччини заборонить продовжувати наші стародавні обряди та звичаї культурний проґрес зі сходу.

Ні, ми не знали того і того не сподівалися. По відправах у Свято-миколаївській церкві у рідній Нагірянці ми йшли ще на додаткову відправу до церкви оо. Василіян до Бучача, що пишалася своєю красою на Федорівському узгір'ю, за які три квартали (бльоки) через річку Стрипу, від церкви св. Миколая.

У церкві оо. Василіян в Бучачі Страсний Тиждень перед Великоднем починався від Великого Четверга. Вже від тоді відчувалося певного рода святочний настрій. Ранком відправлялася лише одна Служба Божа. Ми з Бабунею та Марусею майже щороку були на ній присутні. На тій відправі усі священики причащалися на спомин Тайної Вечері, яку Апостоли відправили з Ісусом перед його страстями. Вечером відправляли „Страсти". Утреня з 12 страстними Євангеліями. Для кращого зрозуміння, Євангелії читано також по-українськи. Потім дзвонили дзвони. По прочитанні останнього Євангелія дзвони утихали і вже чути було глухе калатання на знак, що Христос помер.

Хто не пам'ятає Великої П'ятниці у величавій церкві оо. Василіян в родинному місті? Покладення Плащаниці, Божий Гріб, стійка пластунів при Божому Гробі та дві Марійські Дружинниці клячали на клячниках і відправляли адорацію перед Найсвятішими Дарами. Наша молодша родичка Маруся, будучи членкинею Марійської Дружини під опікою о. Ігумена Іринея Готри, одного року перед моїм від'їздом до Америки, брала участь у відправі. А яка вона була рада, як вона щиро молилася зі свого молитовника!

У великодню П'ятницю рано відправляли Царські Часи. Потім построювано Божий Гріб. Роблено печеру на подобу гробу. Коло Божого Гробу уставлювано смерічки - ялинки, багато живих квітів, а над Божим Гробом ставили великий деревяний хрест.

Пополудні відправляли Вечірню і було покладення Плащаниці. Наприкінці Вечірні роблено обхід з Найсвятішими Тайнами і Плащаницею.

По обході складано плащеницю на низькому столику перед Божим Гробом, а Найсвятіші Тайни ставлено над кивотом.

Як було сказано, коло Божого Гробу почесну сторожу тримали умундуровані пластуни, і дві Марійські Дружинниці клячали. Варта змінювалася що пів години.

У той час на хорах Церкви відбувався концерт церковного хору, на який приходили не лише усі українці, але й поляки та жиди, щоб послухати чудового співу добре вишколеного церковного хору під батутою знаного диригента брата - ченця Й. Рогатинського, ЧСВВ.

Вечером відправлялася Єрусалимська Утреня. Перед Божим Гробом уставлений був довгий стіл, накритий білою скатертю. На ньому був поставлений стоячий великий хрест і свічки. Мельодія трьох Статій утрені була жидівська. Тому то й бучацькі жиди приходили до церкви, щоб її послухати. Перед Божим Гробом був поставлений довгий стіл, при якому засідали всі отці в ризах. За ними в кріслах сиділи хористи.

До відправи ставало звичайно 9 священиків з дияконами, а церква була виповнена вщерть. Були там отці з гарними мелодійними й сильними голосами, як отець Ігумен Іриней Готра, о. Степан Решетило, о. Севастіян Яцик, о. Арсен Партика, о. Юліян Манько, о. Іван Дзьоба, о. Йосафат Кочут, о. Климентій Керницький, о. Макарій Грець та багато інших. Утреня тривала дві години.

У Велику Суботу рано відправлялася одна Служба Божа, під час якої решта священиків приступали до св. Причастія. Вечером було Воскресня Утреня. Перед Утренею відправлювано Нагробне, а потім виходили священики і диякони і уставлялися до обходу. Головний целебранс знімав з кивоту Найсвятіші Тайни, вівтарні хлопці давали знак калаталками, що Найсвятіші Тайни вже зняті. Священик брав у руки монстранцію з Найсвятішими Тайнами, обертався до людей, підносив монстранцію вгору й інтонував: „Воскрес Ісус от гроба". Тоді відзивалися дзвінки і всі дзвони і зачинався обхід з Найсвятішими Тайнами і плащаницею. В тому часі робили в церкві порядок і розбирали Божий Гріб. По обході священик з дияконами і плащаницею йшли до церкви, а решта священиків і вірні залишалися перед дверима церкви. Священик ховав Найсвятіші Тайни до кивота, плащаницю розпростирав на престолі, виходив з дияконами перед двері церкви, закривав їх і починав Воскресну Утреню.

СТАН УЧИТЕЛЯ В КОЛГОСПНОМУ СЕЛІ

В журналі „Україна" ч. 12 з березня, крім скарги на те, що досвідчений учитель, з великим стажем, і досі одержує ту саму платню, що й молодий учитель (а платня скромна), сказано: „Настав час, щоб учитель передусім був учителем. Щоб весь він належав учням. Але коли його примушують складати різні списки, коли він реєстратор, нотує, що є у дворах колгоспників, коли він змушений відвідувати всі без винятку наради, а в деяких місцях примушений і чергувати біля телефонів у конторах, тоді для власне вчительської роботи часу в нього мало".

ВЕЛИКДЕНЬ У ТАБОРІ ПОЛОНЕНИХ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

кола лавки. Всіх нас вітають. Десь із кутків дивляться заздрим оком інтелігенти-жиди. Та й їх просять до столу.

Незабаром настрій робиться дуже гарний. Гармідер, аж крик. — Це після двох-трьох чарок. А потім — промови. Спершу зовсім — „неполітичні", а просто — великодні. Здебільша — смішні, веселі. І досі чуєш сальву радісного сміху, після промови Й. Безпалка, яка кінчилася словами: „Геть із цього краю! Щоб із другим Великоднем ніодного з вас тут не було"! А далі співи. І чого там не було. І „Христос воскрес", й „Ангел вопіяше", і „Ще не вмерла", й „Дубінушка", й „Коробушка" і безліч пісень, що їх повиучував уже в таборі Євген Турула. А далі — пішло на політику. Правда, дехто кричить: „Не треба". А проте якийсь руський із України Ґончаров, вольноопредсляющійся, що спить день-у-день до 11 год. (барак інтеліґентів не підлягав загально-таборовій дисципліні) глузує собі з таборової роботи, майже все підхмелений, до 4 год. ранку в карти грає — той Ґончаров своїм сильним голосом добивається того, що його слухають. Говорить дуже гладко, по адвокатському й кінчить, що мовляв, ми чекаємо хвилини, „каґда нє будєт нікакова правітєльства, а правітєльством будєт — сам народ". Все це нібито критика нашої ославленої української роботи. Мовляв, вона — вузька, до того — сепаратистична...

Виховані на лектурі сильних фраз, наші земляки, вже й таборові робітники — попадають у захоплення. Оплескам нема кінця. Ґончаров — герой. Наче вперше його пізнали. А він сидить собі, самопевний, червоний од горілки, і зневажливо дивится на „хахлів", що розперезались.

Такого обличчя забути ніколи не можна. І слів таких ні! Це ті слова, які врізувались анархістичній нашій юрбі два-три роки пізніше й розкладали її зовсім. І скільки таких Ґончарових було тоді в таборі! Всі вони пізніше, як склалася таборова українська організація, раз-у-раз її підміновували...

На щастя, наших земляків спам'ятала розважлива відповідь Скорописа-Йолтуховського. Він порадив, що варта було такі гасла Ґончарову проголошувати там, на фронті, між російськими салдатами, які саме розграбовують українську Галичину...

На цю промову не було відповіді Ґончарова. Вона присоромила трохи земляків — хоч великоднього настрою не попсувала. Він не покидав табору ввесь цей ясний великодній день...

(„Діло", 27 квітня 1935).

99,99% ГОЛОСІВ

(Закінчення зі сто. 2-ої)

пались у пастку „таємного" голосування. Настала єжовщина. „Таємне голосування" й було [illegible] кривавого терору, що забрав мільйони жертв. Звичайно тих, хто помстився в цих виборах за цинічне знущання з людської гідности, але попався в підступно наставлену пастку. Але це тепер відповідь совєтському кореспондентові на те, чому совєтські виборці „без вагання" віддають свої голоси за накинутих їм кандидатів. Спробуй вагатись. Совєтські люди вже знають, що означає в виборчих бюлетенях нумер бюлетеня, помічений дрібнісіньким нонпарелем на самому краєчку аркушика. Совєтські люди знають, що це і не вибори і не таємні. Це — пастка на кандидатів до таборів смерти.

ВСЕ ЙДЕ, ВСЕ МИНАЄ...

Минуло вже 75 років, як у Джерзі Ситі, Н. Дж., засновано в 1886-му році українську католицьку парафію св. апп. Петра і Павла. Першим парохом був перший український католицький священик в Америці, о. Іван Волянський. Того ж 1886-го року й придбано в цьому місті українську церковцю для тимчасової обслуги парафіян, але щойно в 1901-му році була збудована нова церква в безпосередньому сусідстві від найбільшої в світі фабрики мила і споріднених виробів „Колґейт-Палмолів". Опісля в цьому ж сусідстві збудовано головну канцелярію Українського Народного Союзу.

Минали роки, минали десятиріччя. Багато води проплило в близькому Гудсоні, багато пройшло, багато минулося. До неймовірної величини розроставсь „Колґейт", займаючи все нові й нові сусідні квартали. А церковця стояла.

Щойно кілька років тому збудовано нову, модерну українську католицьку школу св. апп. Петра і Павла, а в ній і велику каплицю. Школа положена в іншій, мешканевій дільниці міста, майже в його центрі. А церковцю дальше оточував „Колґейт", аж вона майже сиротою залишилася в оточенні великої фабрики.

З цих міркувань, як і з думкою, про нову церкву, стару церковцю продано „Колґейтові" і минулого тижня її зустріла така доля, як зустрічає все на цій нашій землі. На вулицю біля неї заїхали великі машини й почали могутніми двигунами розбивати мури, вирівнюючи площу.

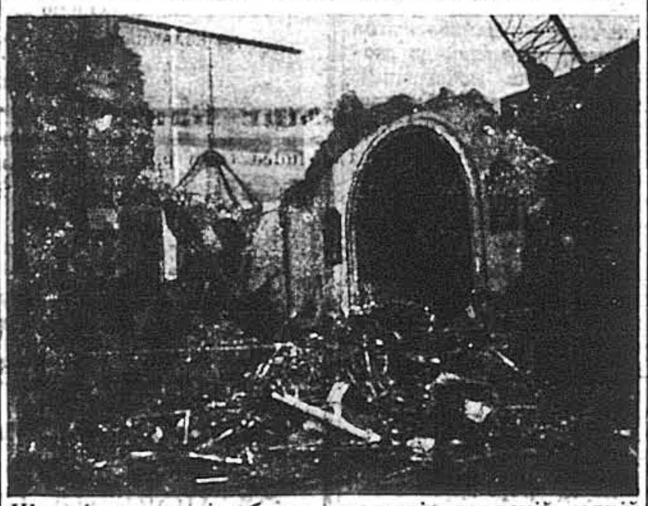
Повних 76 років служила ця церковця своїм парафіянам, своїй громаді. Багато місцевих громадян-українців у ній були охрещені, багато в ній вінчалося, багато з неї й свій останній шлях на цвинтар відбули. Багато молитов прошептали в мурах цієї церкви побожні люди. Тож і не диво, що коли її почали розвалювати, багато сердець стиснулось від жалю, не одна сльоза покотилася із засмучених очей. До розвалюваної церковці підходили її парафіяни, дехто брав на пам'ятку цеглину. В Джерзі Ситі не стало вже старовинної церковці, але є нова каплиця і не пройде багато часу, як буде й нова церква. На світі все йде, все минає...

Ще стоїть церква св. Петра і Павла в Джерзі Ситі, але з іншого боку вже під'їхали до неї машини-розбивачі...

Кілька могутніх ударів автоматизованих розбивачів і ще тільки передня частина церкви залишилася...

Ще тільки святі образи на напівповаленій одній стіні вказують, що тут ще недавно був храм Божий. Ще кілька ударів розбивача, ще кілька автоматичних „черпаків", що забирають цеглу й каміння та переносять їх на вантажні автомобілі і тільки зрівняна поверхня площі залишиться на тому місті, де ще вчора і від 1901-го року стояла церква св. ап. Петра і Павла в Джерзі Ситі. А завтра, за тиждень чи за місяць або рік на цьому місті виросте новий будинок фабрики, або залишиться вільна площа для автомобілів. На світі все йде, все минає....

В Шикаґо відбудеться величавий концерт на пошану Кардинала

Українські громади по деяких містах вже влаштовували бенкети на пошану Верховного Архиєпископа та в цей спосіб придбали поважні грошеві суми на розбудову Українського Католицького Університету в Римі. Українська громада в Шикаґо досі не спромоглася на такий бенкет, переведено досі тільки збірки через парафії, Комітетом Оборони Традицій та пожертви індивідуальних жертводавців.

Зараз Шикаґо приготовляє велику імпрезу, що при умові напруженої активности може принести поважні успіхи.

За згодою і благословенням Владики Кир Ярослава Габра, утворився об'єднаний комітет усіх українських кат. парафій Шикаґа і околиці.

Комітет розвинув широку діяльність в напрямі придбання фондів на розбудову університету. При кожній парафії покликано до життя окремі підкомітети, яких завданням є змобілізувати якнайбільше меценатів для цієї шляхетної цілі. Розіслано близько 5 тисяч листів на адреси українців католиків зі закликом ставати меценатами університету. Посилено також акцію при помочі індивідуальних контактів, головно серед українських бізнесменів і професіоналів.

Комітет підготовляє ювілейну пропам'ятну книгу на пошану Верховного. Там будуть зібрані матеріяли про життя і творчі зусилля Ювілята, вичерпні відомості про університет, його правні основи та пляни розбудови. Усі матеріяли і статті будуть написані компетентними в цій ділянці людьми. Книга буде багато ілюстрована численними знимками з життя Верховного, цитатами з Його праць і промов, знимками з Університету та виконавців концерту. Там будуть також вміщені імена усіх жертводавців з нагоди ювілейного концерту. Книга, у гарному оформленні буде передана усім меценатам та буде зберігатися в бібліотеці Університету в Римі.

Завершенням цілої акції буде величавий концерт 21. травня. Комітет замовив простору авдиторію Лейн Технікал Гайскул. Оформленням просторої сцени займається знаний наш мистець проф. Грицай, він також малює монументальний портрет Верховного Архиєпископа.

Промовцями на концерті будуть Всч. о. Петро Скрінковський, ректор укр. кат. каледжа св. Василія в Стемфорді і Всч. о. д-р Павло Івахів. На честь Ювілята виступлять наші мистці-солісти: пані Ія Мацюк, д-р Іван Рудавський, маєстро Григорій Китастий з бандурою, Ліліян Опихана і О. Гошуляк. В поклоні Верховному виступлять також діти українських шкіл в Чікаґо зі спеціяльною присвятою пера нашого поета Романа Завадовича, та танцювальний ансамбль молоді з парафії св. Иосифа під проводом п. Олекси Васькова. Участь в концерті візьмуть також парафіяльні хори та хор Славута.

Комітет надіється, що ціла акція включно з концертом буде центральною подією року. У матеріяльній площині комітет поставив собі завдання придбати на цілі Університету поважну суму. Але крім матеріяльної цілі комітет намагається також перевести мобілізацію ідейних сил нашої громади довкруги великої справи Українського Кат. Університету та звеличання Його Блаженства Верховного Архиєпископа. Довкруги цієї великої справи хочемо зосередити усі наші зусилля і серця, а ціла наша громада повинна виповнити наші благородні наміри конкретним змістом. Наш Кардинал і започатковані Ним великі справи патріярхату на українського наукового осередку в Римі вимагають від нас жертвенної співпраці, одностайної постави.

Комітет одержав побажання як найкращих успіхів та благословення від Їх Еміненції Кир Йосифа. П. Т.

Індекс цін в березні збільшився на 0.2 відсотки і становив 115 відсотків

Вашингтон. — Статистичне бюро Департаменту Праці повідомляє, що в березні цього року кошти прожитку збільшилися на 0.2 відсотка в порівнянні з лютим ц.р. і становили 115 відсотків в порівнянні з пересічними цінами з 1957-1959 років. Більше як половина цього збільшення коштів прожитку спричинено тим, що подорожчала праця, головним чином в ділянці медичної опіки. Звіт про кошти прожитку, починаючи від березня, поданий в трьох таких частинах: індекс роздрібних цін в даному місяці, індекс гуртових цін та передбачення індексу гуртових цін на найближчий місяць. В березні індекс гуртових цін зменшився, але це не мало впливу на індекс роздрібних цін і на кошти за виконані праці. Комісар статистики Артур М. Росс заявив, що на зменшення індексу гуртових цін мало вплив те, що подешевшали гуртові ціни фармерських продуктів. Гуртові ціни в лютому виносили 106 відсотків, а в березні 105.7 відсотка. На квітень передбачують, що вони винесуть ще менше, бо тільки 105.3.

Де Ґолль вимагає спеціяльних повновластей — у парляменті сильний спротив

Париж. — Французький президент Шарль де Ґолль зажадав від парляменту спеціяльних повновластей для переведення впродовж найближчих шістьох місяців деяких соціяльних та економічних реформ, при чому парлямент не мав би права дебатувати над тими реформами. Тому, що партія де Ґолля не має тривкої більшости в парляменті і залежна від правої Незалежної партії чи центрової партії, яка не належить ані до лівиці ані до де-ґоллістів, голосування над даним законопроєктом про надзвичайні повновласті для де Ґолля може спричинити нову кризу. У випадку, коли б парлямент відкинув той законопроєкт — прем'єр Жорж Помпіду може залишитись на своєму посту, але й може розв'язати парлямент і розписати нові вибори. Вимогу де Ґолля пояснюють, як його небажання рахуватися із зростом лівих та комуністичних опозиційних голосів у теперішньому парляменті та перевести свою волю всупереч скріпленій парляментарній опозиції.

Щоденник „Ню Йорк Таймс" повідомив, що в минулому році мав 9,355.469 долярів чистого прибутку, або по 4.28 дол. за один уділ. В 1965-му році чистий прибуток становив 5,131.301 долярів — по 2.25 дол. за уділ. Голова цієї видавничої Компанії Артур Гейс Солцберґер заявив, що до збільшення прибутків причинилися такі фактори, як довгий добробут в цій країні та ліквідація кількох щоденників внаслідок страйку.

У МЕЦІ 6-ИЙ КОНҐРЕС ОБ'ЄДНАННЯ УКРАЇНЦІВ У ФРАНЦІЇ

Париж — Як повідомив голова Головної Управи ОУФ ред. Володимир Косик, 14-15 травня ц. р. у місті Мец відбудеться 6-ий звичайний Конґрес представників Об'єднання Українців у Франції. Це Об'єднання є одним із найдавніших повоєнних організацій українців у цій країні. Засноване було в 1949 році, і в тому ж році отримано офіційну леґалізацію у Міністерстві внутрішніх справ. Якщо не враховувати зовнішній відтинок, його діяльність була мало розгорнена до початку 1965 р. Починаючи з першої половини 1965 року, згідно з постановою Головної Управи, яку вибрано на останньому Конґресі в травні 1964 року, ОУФ зактивізовано на всіх відтинках українського життя на еміґрації та переведено перереєстровано членів, що виявила, що ОУФ є однією з найміцніших українських організацій у Франції. З рамени ОУФ вже 6-ий рік виходить журнал „Европейський Схід", який є одиноким інформативно-політичним місячником французькою мовою української еміґрації.